

4. Савицька Г.В. Економічний аналіз діяльності підприємства : [навч. посіб.] / Г.В. Савицька. – К.: Знання, 2004. – 654 с.
5. Тарасенко І.О. Фінансова діагностика в контексті антикризового управління / І.О. Тарасенко, О.В. Батрак // Економічний вісник університету. – 2013. – Вип. 21(1). – С. 217-222.
6. Терещенко О.О. Фінансова санація та банкрутство підприємств: [навч. посіб.] / О.О. Терещенко. – К.: КНЕУ, 2000. – 412 с.
7. Фролова Л.В. Економічна діагностика підприємств: методичний та практичний інструментарій : [навч. посіб.] / Л.В. Фролова, О.О. Никитенко, С.О. Ермак, Л.В. Івкова. – Донецьк: ДонНУЕТ, 2007. – 158 с.

УДК 658.15

М.В. Коваленко, канд. екон. наук, доц. (ПДАА, Полтава)

М.М. Поліщук, магістрант (ПДАА, Полтава)

ОСОБЛИВОСТІ ФІНАНСУВАННЯ АГРАРНИХ ПІДПРИЄМСТВ

На сучасному етапі актуальність питання про налагодження системи фінансової підтримки аграрної сфери виробництва беззаперечна. Від його вирішення значною мірою залежить рівень розвитку технічної бази сільського господарства, нарощування обсягів виробництва сільськогосподарської продукції, ефективність використання залучених ресурсів, рівень життя сільського населення.

Першочергова значимість аграрного сектору в тому, що він залишається основною виробничо-господарською та суспільно-організуючою базою життєдіяльності основної частини жителів села, що становить майже третину населення (рис. 1).

В Україні оцінка фінансового забезпечення діяльності агроформувань залишається незадовільною: сільськогосподарські підприємства, відчуваючи нестачу власних коштів та не маючи можливості залучати дорогі банківські кредити, у більшості своїй залишаються низькорентабельними та, подекуди, збитковими. Крім того, цільове фінансування аграрного сектора економіки є недостатнім через незначні обсяги бюджетних коштів на підтримку розвитку галузі та незбалансованість бюджетів.

Вибір методів фінансування дозволяє розрахувати пропорції у структурі джерел фінансових ресурсів, найпоширенішими серед яких є

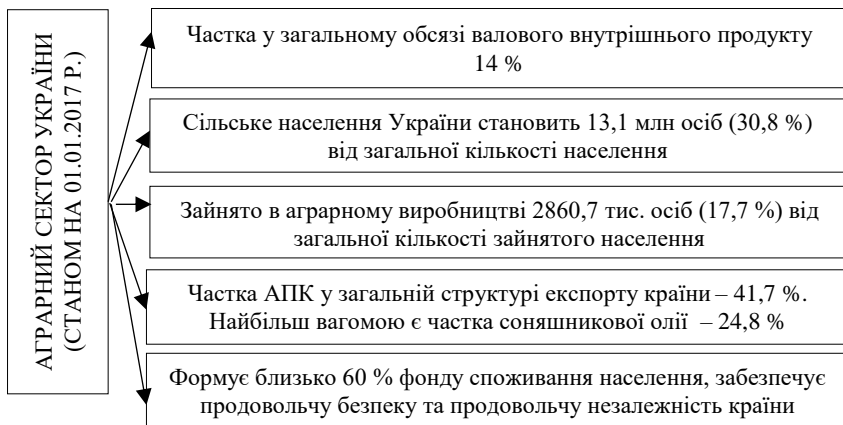

Рисунок 1 – Місце аграрного сектору в національній економіці України, 2017 р.

Джерело: складено авторами на основі [2]

самофінансування, кредитне фінансування, лізинг, залучення заощаджень населення та коштів іноземних інвесторів, бюджетна підтримка та інші.

Самофінансування базується на повній окупності виробничих витрат та означає ступінь покриття поточних та капітальних витрат за рахунок власних джерел суб'єкта підприємницької діяльності, які формуються, в основному, за рахунок амортизації та прибутку. У країнах з розвинутою ринковою економікою рівень самофінансування досягає 60 % і більше.

Агропромисловий комплекс України потребує значних фінансових надходжень. В умовах, коли обсягів внутрішнього фінансування недостатньо для розширеного відтворення агровиробництва, актуальним стає питання активізації інвестиційних процесів за рахунок залучених джерел. На сьогодні фінансові вливання в аграрний сектор – потужний стимулятор розвитку ринкових відносин у цій сфері. Але тут слід мати на увазі, що в структурі фінансування зовнішні джерела не повинні переважати над внутрішніми, адже тоді втрачається самостійність підприємства як виробничої одиниці.

Становлення прозорої та відкритої політики в Україні створює клімат для притоку іноземних інвестицій в українську економіку в цілому, і в аграрний сектор, зокрема. На наш погляд, мова повинна йти про формування моделі взаємодії національного та іноземного капіталу на паритетних підставах. Пріоритетами цієї моделі повинні стати разом із стимулюванням кількісного та якісного приросту іноземного капіталу

і політика активного протекціоністського захисту позицій національного капіталу.

Висновки з проведеного дослідження. Забезпечення стабільних темпів розвитку АПК України потребує вирішення фундаментальних проблем: фінансування аграрного сектора економіки шляхом запровадження ефективних механізмів залучення коштів населення; створення сприятливих умов для внутрішніх та іноземних інвестицій; створення пільгового режиму кредитування товаровиробників АПК; реалізації з боку держави ефективної бюджетної підтримки; оптимізації пільгового оподаткування при зменшенні податкового тягаря для сільськогосподарських виробників.

Державна політика у сфері сприяння фінансової забезпеченості аграрного сектору на сьогодні є практично єдиним доступним способом виведення сільського господарства зі смуги затяжного економічного спаду. Сьогодні Україна постає перед вибором: або держава в особі уряду буде продовжувати пасивно очікувати зростання інвестиційної активності, або буде активно долучатись до проведення інвестиційної політики з метою створення сприятливого «тропічного» клімату для широкомасштабного інвестування.

В аграрному виробництві України можна виділити такі шляхи покращення фінансування: стимулювання кредитних інструментів забезпечення аграрного виробництва шляхом створення кооперативних аграрних банків, що забезпечить сприятливі умови для росту аграрного сектору. Фінансово-кредитні установи, які забезпечують фінансування виробників, повинні мати, розроблені державою, програми пільгового оподаткування. Кредитні установи повинні розробити спеціальні кредитні продукти для аграрних виробників, які б забезпечили та задовольнили потреби їх потреби в додаткових фінансових ресурсах; удосконалення системи фінансових установ, щодо забезпечення лізингових відносин. Лізинг вигідний сільгоспвиробникам і виробникам техніки та переробним підприємствам, оскільки, одночасно є засобом розвитку виробництва, реалізації техніки, застосування досягнень наукового-технічного прогресу [1, с. 106].

Вирішення питань фінансування повинно бути пов'язане із суттєвим підвищенням ефективності функціонування агроформувань, діяльністю їх на принципах самофінансування. Такий напрям повинен забезпечити окупність виробничих та інвестиційних витрат за рахунок власних коштів і, за необхідності, шляхом залучення позикових коштів. Головною рисою сучасної економіки є інтеграція у світову економічну систему шляхом співпраці із закордонними партнерами та переливом закордонного капіталу на терена нашої країни. Саме імпорт капіталу все

більше виступає на передній план державної інвестиційної політики, однак, аби не втратити національні позиції, слід орієнтуватись на внутрішні джерела фінансування, передусім, на національний капітал.

Інформаційні джерела:

1. Гмиря В.П. Державна підтримка фінансування аграрного виробництва України / В.П. Гмиря // Фінансовий простір. – 2016. – № 3 (23). – С. 101-106.

2. Дудка О.І. Механізми державного регулювання розвитку аграрного сектору України: дис. кандидата наук (доктора філософії) з державного управління : 25.00.02 – механізми державного управління / Дудка Олександр Іванович. – К., 2017. – 174 с.

УДК 657

М.В. Коваленко, канд. екон. наук, доц. (ПДАА, Полтава)

Я.В. Фоніна, магістрант (ПДАА, Полтава)

СИСТЕМАТИЗАЦІЯ ПОКАЗНИКІВ ОЦІНКИ ЕФЕКТИВНОСТІ СІЛЬСЬКОГОПОДАРСЬКОГО ВИРОБНИЦТВА

Ефективність виробництва є специфічною категорією економічної науки. Складність даної категорії виявляється в тому, що існують різні погляди щодо вимірювання результатів і витрат виробництва. Узгодження наявних підходів до визначення ефективності виробництва продукції рослинництва потребує проведення поглибленого теоретичного аналізу категоріального-понятійного апарату та методичних засад, що дозволить здійснити достовірне визначення результативності операційних процесів у рослинництві [2].

Загальним визначенням критерію ефективності використання окремих виробничих ресурсів є максимізація виробничого результату при мінімумі витрат ресурсів. Для методично вірного визначення економічної ефективності сільського господарства необхідно чітко розрізнити поняття «критерії» та «показники» ефективності виробництва. Критерій – це основна характерна ознака економічного явища, що виражає сутність ефективності виробництва. Показники є формою вираження сутності ефективності виробництва, зовнішньої мірою її критеріїв, служать засобом якісно-кількісного аналізу економіки в цілому та окремих її галузей і підприємств, різних сторін розширеного відтворення. Кожен